

ARCHANDĚLÉ - VŮDCOVÉ NÁRODŮ

Hans-Werner Schroeder

Tu vcházíme ze sféry andělů do oblasti *archandělů*, stojících o jeden stupeň nad nimi. Společně s anděly a „prasilami“ (řecký *archai*) tvoří třetí hierarchii: andělé - archandělé - prasily.

Máme-li si utvořit alespoň představu o bytosti archanděla, můžeme se pokusit srovnat jednotlivého člověka nebo sbor s celým *národem*. Jednotlivec má odpovídajícím způsobem malý *rádius*, má svůj osobní *osud*. Národ disponuje obojím také, ovšem na přiměřeně vyšším stupni. Pomysleme například na mohutný okruh působení britského národa na vrcholu jeho světové vlády. Nebo si uvědomme, kolik významných a trvalých vlivů vzešlo z francouzské kultury. To jsou charakteristické vlivy jednotlivých národů, které neutvářejí *osobní osud*, nýbrž *osud národa* nebo dokonce *lidstva*. Tak jako má celý národ se svým národním osudem obsáhlejší charakter oproti osudu jednotlivce, tak má také archanděl mnohem větší duchovní „*rádius*“ než anděl. Působení archanděla ovlivňuje celý národ a spoluurčuje jeho národní osudy. K tomu patří vystupňovaná duchovní síla, které dosahuje teprve bytost stojící na úrovni archanděla.

To, co bylo již řečeno o podstatě a působení jednotlivých andělů a jejich vztahu k lidem nebo lidským skupinám, lze odpovídajícím způsobem vztáhnout i na působení archandělů a jejich vztah k svěřeným národům.

Obrazně řečeno: Archandělé mají *větší křídla* než andělé. Což znamená, že jejich bytost je obsáhlejší a mohou „vzít pod svá křídla“ více lidí. Mohou ale také působit do vzdálenějších oblastí bytí než andělé. A pokud jsme o andělech řekli, že v obrazu jejich křídel je naznačeno něco z „*prostoru věčnosti*“, do kterého jako do nekonečného pozadí svým bytím sahají a z něhož působí, pak to platí o archandělech opět ve zvýšené míře: Svoji obsáhlejší silou sahají do hlubších základů věčnosti a přinášejí z nich nesrovnatelně silnější impulsy do pozemského bytí než andělé.

Přitom je také síla jejich vědomí a jejich vhléd větší než u andělů. Sledovali jsme tento motiv na *obrazu očí*, která pokrývají křídla cherubínů, a nyní můžeme v tomto smyslu říci, že oproti andělům je pohled archandělů dalekosáhlejší a širší. Vždyť jejich vědomí stojí o stupeň blíže cherubínům a nežije jen v bytosti jednotlivého člověka, ale ve všech lidech patřících k danému národu. Můžeme si tu znovu představit učitele, který je odpovědný za skupinu dětí. Pokud takovou skupinu povede po více let, bude nakonec hluboce spojen s každým jednotlivým dítětem, bude vnitřně žít s nimi se všemi. Bude se stále znovu pokoušet porozumět svěřeným dětem zevnitř, vžít se do nich, aby pochopil jejich bytost.

Vztah archanděla k lidem jeho národa musíme tedy chápat v duchovnějším a zároveň niternějším smyslu. Jeho vědomí je totiž ještě širší než vědomí anděla. Rudolf Steiner to při jedné příležitosti vyličil následovně: Tak jako *my* máme smyslové vjemy, jako prožíváme barvy a tóny, tak má *archanděl* ve svém poli vnímání duše jednotlivých lidí svého národa. Je to širá, nepředstavitelně diferencovaná „duševní krajina“, ve které jako jednotlivá centra září lidská já. A tak jako *my* lidé působíme a pracujeme v *našem* smyslovém světě, tak archanděl působí v oblasti *svého* pole vnímání, v oblasti duší a já lidí jeho národa. Jsme něco jako „objekty patřící do pracovní sféry archanděla“ (Rudolf Steiner).

Pokud se nám ještě jakžtakž dařilo představit si šíři vědomí anděla, tak před nesmírným rozpětím archandělského vědomí naše představivost beznadějně selhává. Můžeme jen tušit, co to znamená žít a spolupůsobit s dušemi jednoho celého národa, jehož velikost dosahuje miliónů a miliónů lidí. A nejen to: Umět uchopit duši, která se rodí do nějakého národa a proniknout ji tak, aby v sobě rozvinula „Němce“, „Angličana“, „Rusa“ s jejich odpovídajícími duševními vlastnostmi. A na druhé straně pak opět ve smrti takovou duši propustit a předat ji vyšší mocnosti, která nemá již nic společného s národem a národností.

Všichni jsme při narození zakusili „vliv“ archanděla našeho národa, ale jednoho dne opět vykročíme z jeho vlivu a vystoupáme mimo všechna národní pouta do oblastí „čistého lidství“.

Archanděl žije a tvoří v proudu duší, které narozením vstupují do sféry jeho národa a smrtí ji zase pouštějí.

Ještě jedna skutečnost nám může přiblížit nezměrnou šíři vědomí archanděla. Zmínili jsme, že všechny události života člověka jsou současně a jasně přítomné ve vědomí jeho anděla. Ve vědomí *archanděla* pak žije vše, co patří k osudu jeho národa. Přehlíží celé národní dějiny, působí a tvoří mezi lidmi a lidskými skupinami tak, aby se mohly stát nositeli a realizátory tohoto národního osudu. Přitom si nesmíme myslet - jak jsme již upozornili ve spojitosti s lidským osudem - že by se tento osud odvíjel nějak automaticky. Naopak je tu vzhledem k nesčetným možnostem lidských selhání a slabostí prostor pro nezměrnou osudovou tragiku. V každém národě však stále znovu povstávají jednotlivci nebo skupiny, které se mohou stát zvláštními nositeli tohoto „ducha národa“ - archanděla. V minulosti to byli především povolání vůdcové národa, králové a šlechta, kdo měli skutečné a legitimní spojení s duchem národa; dnes musí archanděl hledat jinde, aby svým impulsům dodal váhu. V takových lidech pak nepůsobí jen jejich osobnost, stávají se do značné míry nositeli národního osudu. Přitom se nejedná zdaleka jen o osobnosti působící na politické úrovni; také do všech ostatních oblastí především duchovního života zasahují impulsy ducha národa. Projevují se u filosofů, spisovatelů, umělců a dalších ve velmi různorodých podobách, aby spoluvytvářely svéráznou podobu každého národa.

Na tomto místě je ještě třeba učinit jednu poznámku. Týká se jak osudu národa, tak jednotlivých lidských osudů. Jde o působení protisil a *odpůrcích mocností*, které stojí v opozici vůči andělům a archandělům a snaží se zkržít jejich plány. Mnohé události v osudu jednotlivce i celých národů samozřejmě souvisí právě s těmito protisilami.

Konkrétní běh osudu je výsledkem trojích sil: V pozitivním smyslu působí a inspirují andělé a archandělé - proti nim stojí jiné síly, které brání jejich úmyslům - a konečně je tu člověk se svými schopnostmi a slabostmi. Výsledkem je boj o skutečný pokrok v lidském i národním osudu; uprostřed tohoto boje se také dnes nacházíme. A stále více závisí *i jeho výsledek* na tom, nakolik bude probuzeno lidské vědomí.

Můžeme říci, že archandělé vedoucí národy sledují s nesmírnou starostí vzestup temných sil a hledají možnosti, jak své vlastní síly umocnit a silněji je spojit s lidmi. Nemohou ovšem tak jako dříve vést lidi z venku. Stojíme dnes v době svobody, kdy jsou andělé odkázáni na svobodné lidské činy, na svobodnou spolupráci lidí. Nesvobodnými činí lidi dnes již jen odpůrčí moci.

Pozitivním směrem se dnes vedoucí síly chtějí spojit se „svobodnou silou“ člověka. Aby tato svobodná síla mohla vzniknout, je stále více potřeba duchovní poznání a duchovní věda. Je třeba kultura, jež dokáže probouzet vědomí ducha. Je třeba vlastní iniciativa jednotlivce, který začíná chápat, kolik je dnes v sázce.